

Генерални директор РТС-а Александар Тијанић, у традиционалном новогодишњем интервјуу за *Прес* говори о банкруту класичног капитализма, "великој стратегији" за Србију и значају предстојећих избора.

Ми смо прва генерација за коју историјске поуке не вреде и сад је јасно да нам историја није путоказ за будућност.

Свет живи у страху од банкрота и тероризма. Класични капитализам је банкротирао, социјализам је компромитован, а велике и наизглед стабилне државе стрепе за сопствену будућност, а у том хаосу време је да се Србија окрене себи и сопственом опстанку, да платимо цену за све оно што нисмо на време урадили, каже Александар Тијанић, директор РТС, у традиционалном новогодишњем интервјуу за *Прес*.

Ако се по Би-Би-Сију препознаје Британија, шта бисмо о Србији могли рећи по њеним телевизијама?

- Најпре бих закључио да су Срби, већином, велика деца која верују у електронске бајке. Друго, да је данашња Србија држава у саставу "отоманске империје" у којој телевизије емитују 12 сати османлијског телевизијског програма. Да устане Карађорђе, уз помоћ двојице познатих телевизијских критичара Хајдук Вељка и Зеке Буљубаше, овде се многи не би наносили главе. Како се може очекивати од народа, који десет сати дневно гледа наивне турске, пакистанске и индијске серије, да прави озбиљан политички план за будућност?

Јесте ли се и ви на РТС-у предали пред турским серијама?

- Наравно да нисмо. Чак смо ове године поставили европски рекорд са 310 дана највеће гледаности у односу на четрдесетак дана које су у збиру добиле све остале

комерцијалне телевизије - Пинк, Прва, Б92, Хепи, Авала. Ипак, бојим се да ће и нас већ следеће године Турци потопити и кренути даље на Беч.

Одакле онда толико напада на РТС и на вас лично?

- Напади на РТС, сем класично политичких, потичу из немоћи две најгласније комерцијалне телевизије и људи заинтересованих да нам отму 25 милиона евра маркетиншког прихода. Обе су уложиле по десет милиона евра у нове програме и Прва је остала трећа, где је и била, а Пинк је, традиционално, остао други. Што се напада на мене тиче, то је традиционална хуморозна групација медијских незналица, фрустрираних чињеницом да сам овде седам година и да ћу, по свој прилици, бити још три. Ја сам, по њима, одговоран што је РТС претворен у најбољи регионални јавни сервис, што смо подигли Авалски торањ, направили Сигурну кућу за жене и децу који су жртве породичног насиља, што смо изузетно организовали Евросонг, што смо снимили за седам година више серија него за претходних четрдесет, што смо избрисали назив "ТВ - бастиља", што људи верују нашем Дневнику и што стручне оцене странаца говоре о РТС-у као најстабилнијој српској институцији.

РТС је прошлог месеца узео кредит од комерцијалних банака да би исплатио зараде запосленима. Шта је следеће?

- Број стално запослених и хонорараца са четири хиљаде мора да се смањи на три хиљаде. Држава мора другачијим законима да обезбеди или ефикаснију наплату претплате или другачији начин финансирања РТС-а. Уколико држава без реакције гледа Јавни сервис који убрзано трокира и средином године престаје да ради, то ће значити да неке странке, неки политичари и неке државне институције хоће Србију натопљењу турским серијама и информативним програмом комерцијалних медија. Кад премијерно не исплатимо плате запослених, кад гледаност Јавног сервиса почне да пада, кад крену штрајкови и затамњени екрани за време Дневника, нико и никада неће моћи да поново подигне РТС до статуса програма ком грађани Србије највише верују. Можда неко у болесној глави има такав план.

Ако је све што кажете тачно, зашто сте сами најавили озбиљну финансијску кризу РТС-а у следећој години?

- Уочљив је парадокс да у години највеће гледаности западнемо у најдубљу финансијску кризу. Претплата је са скоро 70 процената наплате у Београду и Новом Саду сишла на око 55 процената. Али је у Нишу, Лесковцу, Краљеву, Крушевцу пала на недовољних 15-25 процената, што у српском просеку чини једва 40 одсто.. Економска криза је учинила своје и Јавни сервис који је 2008. године имао претплату и зараду од маркетинга чак 106 милиона, ове године укупно има на располагању само 70 милиона евра. Са толико новца РТС не може да испуњава своје законске обавезе, поготову ако трећину укупних средстава држава узима преко разних дажбина за себе. Држава Србија, по европским стандардима, мора да обезбеди Јавном сервису довољан и стабилан извор финансирања. Пошто држава са оваквом кризом и законодавством неће бити у стању да обезбеди неопходних 100 милиона евра, Јавни сервис Србије мора бити бројчано мањи, програмски фокусиранији, штедљивији и ефикаснији. То значи да следећих година нећемо гледати баш све утакмице на РТС-у, нећемо имати толики број снимљених серија, емисија, дописништава, музичких програма...

Вратимо се на класичну политику. Шта је проблем Србије у односу на Америку и Немачку?

- Америка у журби да у следеће две деценије направи планету по својој мери, док Кина или Индија не преузму светски примат, не може да допусти Србији да се стабилизује док све околне земље Американци не учврсте по свом моделу и плану, приме их у НАТО и тиме заштите од непостојећег српског империјализма. Што се тиче Немачке, они упоређују Албанце и Србе израчунавајући капацитете Срба и Албанаца да направе проблеме на Балкану. Таква политика назива се "пондерација мртвачким ковчезима". Наиме, Немци рачунају да Албанци, у свако годишње доба, за остварење независности Косова могу да уложе стотине хиљаде мртвих, за разлику од Срба који једва могу да нађу сто педесет добровољаца да умру за Косово. Исход је јасан. Рачуница је тачна.

Уме ли Србија да прочита овај век и ново доба?

- Управљање Србијом је навигација ништавилом и промашајима. Не само да не знамо шта Србија ради у радно време, већ не читамо нови миленијум на тачан начин. Класичан капитализам је банкротирао.

Социјализам је компромитован. Помешани су друштвени системи. Стопљене су идеологије. Цео западни свет је заплашен. Велике и наизглед стабилне државе су у страху. У атмосфери страха влада религијско лудило и терористичке оргије. Згажена је средња класа. Грађанске слободе се замењују фактором безбедности. Васцелом свету је поремећен корен стабилности. Само се у Азији милиони људи годишње уписују у средњу класу. Истовремено, у Америци и Европи средња класа, финансијском акробатиком, прелази у пролетаријат. Друштвени системи симплификованих грађанских слобода дају боље резултате управљања и оријентације од класичних капиталистичких система. Русија бира да ли ће се пред растућом Азијом приближити Европи и Америци или ће заједно са Азијом прегазити и Европу и Америку. Шта је у постојећем хаосу питање Србије, српског опстанка, српских интереса, кога брига што ће српска криза прећи у сиромаштво, потом у беду, а онда у стампедо.

Шта онда видите као највећу опасност по Србији?

- За нас је најопаснија теорија нема нам спаса и морамо пропасти, све је узалуд, ништа нам не вреди. Таква ситуација води у панику, резигнацију, летаргију у којој све већи број људи, а потом и држава, самоубиство види и као излаз и као решење. Ми се морамо упустити у трагање за такозваном "великом стратегијом" која Србију убрзава, побољшава, штити и не даје јој да размишља о банкроту државе и крају нације. Добро, јешћемо мање калорично и мање масно, пићемо лошија пића, носићемо лошија одела и возићемо мање аутомобила. Па шта! Ако је то историјска цена коју морамо да платимо за све што нисмо урадили на време, или да се уклопимо у невероватну дубину кризе водећих европских земаља, ту цену треба да платимо. За нас је излазак из ове кризе, у следећим годинама, једнак својевременом преласку преко Албаније и тријумфалном повратку 1918. године.

Какав је онда значај следећих избора?

- Никакав. Питање ко ће владати Србијом је само половина правог питања. Важнија половина тог питања гласи шта онај који буде владао Србијом у следећим годинама може да учини за Србију и њене грађане. Поменути "велика стратегија" не почива на спољној политици. Она почива на политичким и економским решењима унутрашње политике чији збир представља тачку ослонаца да се Србија помери из садашње равнотеже немоћи. Неповољна је околност што Србија одређује свој пут у сукобу преовлађујућег старачког становништва и тзв. "миленијумске генерације" која је 2000. године имала десет година. То ће решити и предстојеће изборе. Нажалост, имајте на уму да ће "миленијумска генерација", за свога живота видети нуклеарни рат ограничен

домета на Блиском истоку. Добра ствар је што је Запад према нама први пут до краја искрен. Сада нам отворено кажу: мање-више нама је свеједно шта ће бити са Србијом. Река Дрина се поново појављује као црта између два света и комична су настојања да ми сами себе прикажемо добрим, кооперативним, јаким, партнерским. Кога то интересује? Кога је то важно?

Ко ће владати Србијом после мајских избора 2012?

- Колико чујем, богати улажу и на једне и на друге. Ако је то тачно, онда је све јасно.

Раније су политичари долазили код вас по маркетиншке и стратешке савете. С ким се ових дана виђате?

- Ни они који су својевремено долазили нису прошли славно. Ни Ћинђић, ни Коштуница, ни Човић. Дакле, нити кога виђам, нити кога интересује мој савет да политичка елита провери свој мандат, а да робинхудовски закони доведу у питање начин стицања фантастичних богатстава у Србији.

Па шта је онда ваш генерални савет Србији?

- Сувише сам ја мали да бих давао савете политичким гигантима. Радије бих рекао малом, скромном и сиромашном човеку, у које и сам спадам, излаз за Србију почива на трогодишњем консензусу везаном за унутрашњу политику, економске циљеве, другачију расподелу националног богатства, праведнију државу и геноцид над корупцијом као највећим српским непријатељем. Уз то, не препоручујем историју као путоказ за будућност. Ми смо прва српска генерација за коју историјске поуке не вреде. Као човека којег је направила прошлост, жалим због ове реченице коју сам изговорио. А морао сам, јер знам да ни држава није ослобођена банкротства, нити нација од пропасти, па ни мали човек од лудости.

Снимили сте неколико серија чија је гледаност ишла и преко 70 одсто. Спремате пројекат под радним насловом „Равна гора“ аутора Радоша Бајића. Хоће ли то бити

нова подела Србије на равногорце и партизане?

- Наручио сам од Радоша ту серију без икаквих идеолошких предрасуда. Мислим да је време да проговоримо о ратним годинама без митологије, заклетви и историје написане победничким рукописом или губитничким оправдањима. У нашој званичној историји пола века смо учили да смо били најхрабрији народ у Другом светском рату. Није ми намера да ниподаштавам званичну историографију, али морам да кажем да је у двомесечном варшавском устанку убијено више Немаца него за пет година рата на територији ондашње Југославије. Или, што би рекао један од искренијих титоиста: од '41. до краја рата Немци ми никада нису видели лице, а ја њима никад нисам видео леђа. Радош је написао прву верзију рукописа, о њој још разговарамо. Такође су у припреми још две серије из српске историје. Једна о краљу Александру, друга о ратовима 12. и 14. године. Текстове раде двојица изузетних писаца, Лале Павловић и Гордан Мухић. Надам се да серије неће одговарати фантастичној поетици Петра Пајића, који је написао: „Леже Срби у кафани, што пијани што заклани. Леже Срби покрај друма, из глава им никла шума. А из сваке српске главе, теку мутне три Мораве. Српског вођу Карађорђа, убио је други вођа. Место где је било клање, Срби зову Радовање. Убијеном и убици дигнути су споменици. Сад се сваки Србин бије са две своје историје."

Ђоко Кесић

(Прес)